

Natuurtoets

Prinsenstraat Zundert

Natuurtoets

Prinsenstraat Zundert

projectnummer 0400892.00
concept revisie0.0
16 september 2015

Auteur(s)

J. Buijs, MSc

Opdrachtgever

Gemeente Zundert
Postbus 10001
4880 GA Zundert

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
_____	Rapport	Ir. M. Stabel	Drs. E. Oude Weernink

Projectgroep bestaande uit:

J. Buijs, MSc
Ir. L.J.G. Koks

Contactgegevens:

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. info.nl@anteagroup.nl

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

	Blz.
1	Inleiding 1
1.1	Aanleiding 1
1.2	Doel 1
1.3	Leeswijzer 1
2	Wettelijk kader natuurbescherming 3
2.1	Algemeen 3
2.2	Flora- en faunawet 3
2.3	Natuurnetwerk Nederland 3
2.4	Natura 2000 3
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen 4
3.1	Gebiedsbeschrijving 4
3.2	Projectvoornemen 4
4	Methodiek 5
4.1	Algemeen 5
4.2	Bureauonderzoek 5
4.3	Terreinbezoek 6
4.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject 6
5	Resultaten gebiedsonderzoek 7
5.1	Beschermde soorten 7
5.1.1	Bureauonderzoek 7
5.1.2	Terreinbezoek 8
5.2	Beschermde gebieden 12
5.2.1	Bureaustudie gebieden 12
6	Toetsing natuurwetgeving 15
6.1	Effectbepaling project 15
6.1.1	Effecten op beschermde gebieden 15
6.1	Effecten beschermde soorten 15
6.1.1	Broedvogels 15
6.1.2	Zoogdieren 16
6.1.3	Amfibieën en reptielen 17
6.1.4	Vissen 17
6.1.5	Planten 17
6.1.6	Overige beschermde soorten 17
7	Conclusies en Aanbevelingen 18
7.1	Conclusies soortbescherming 18

7.2	Conclusies gebiedenbescherming	19
7.3	Kansen voor de natuur	19
8	Bronnen	20
	Bijlage 1: Wettelijk Kader	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het plangebied is gelegen in het noorden van Zundert aan de Prinsenstraat (N638) (Afbeelding 1.1). De gemeente Zundert heeft het voornemen om binnen het plangebied circa 87 nieuwe woningen te realiseren. Om dit mogelijk te maken is er een bestemmingsplanwijziging in het plangebied nodig. In de voorliggende rapportage wordt deze handeling, de bestemmingsplanwijziging, getoetst.

Afbeelding 1.1. Ligging van het plangebied in de omgeving (bron: Globespotter).

1.2 Doel

In het kader van de uitvoerbaarheid van ruimtelijk ontwikkelingen is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, NNN en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van het Natuur netwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevindt zich een bijlage die algemene informatie verschaft met betrekking tot de Flora- en faunawet, het Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) en Natuurbeschermingswet 1998. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van het NNN wordt verwezen naar bijlage 1.

2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt tussen Zundert en Klein Zundert ten noorden van de Prinsenstraat (N638). Ten noordwesten van het gebied liggen agrarische percelen en ligt de nog aan te leggen Randweg Zundert. Deze randweg wordt op dit moment aangelegd. In het zuiden en oosten is stedelijk gebied gelegen. Daarnaast ligt tussen het plangebied een boomkwekerij. Aan de rand van het plangebied, langs de Prinsenstraat, staat een bomenrij.

Afbeelding 3.1. Globale begrenzing plangebied (bron: Globespotter).

3.2 Projectvoornemen

De initiatiefnemer is voornemens in het plangebied een nieuwe woonwijk bestaande uit circa 87 woningen te realiseren. Om deze woningen te realiseren zal de huidige corsobouwplaats geamoveerd worden. Een groot deel van de aanwezige bomen zal gerooid worden. Het is onduidelijk of de coniferenhagen in het noorden van het plangebied moeten wijken. De definitieve inrichting van het plangebied is vooralsnog niet bekend. Tevens komt er een fietspad dat aansluit op de Veldstraat. Ook komen er 1 of 2 doorgangen naar de Prinsenstraat om de nieuwe woonwijk te ontsluiten. Om het plan mogelijk te maken is er een bestemmingsplanwijziging nodig.

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Verkennend terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen.
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan het NNN. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN (LNV, 2007).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voornoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 7 mei 2015 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermden soorten

5.1.1 Bureauonderzoek

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermden soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermden soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermden (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten. Vogels zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. De vogels zijn onderverdeeld in soorten met jaarrond beschermden nesten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermden nesten (categorie 5 - waarvan inventarisatie gewenst is). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site telmee.nl (2010-2015) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermden nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en wespandief.

Categorie 5: Geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5 soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermden nesten.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: eekhoorn (Tabel 2) en kleine dwergvleermuis (Bijlage IV).

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander (Tabel 2), kamsalamander (Tabel 2), poelkikker (Tabel 3, Bijlage IV) en vinpootsalamander (Tabel 3, Bijlage II & IV).

Vlinders

Zwaarder beschermd: heideblauwtje (Tabel 3).

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen van zwaarder beschermden soorten.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper (Tabel 2) en bittervoorn (Tabel 3).

Flora

Zwaarder beschermd: kleine zonnedauw (Tabel 2), ruig klokje (Tabel 2) en wilde gagele (Tabel 2).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.1.2 Terreinbezoek

Op 7 mei (16 °C, afwisselend bewolkt met een enkele bui; knmi.nl) is een eenmalig terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Biotopen

Het plangebied bestaat voornamelijk uit cultuurgrasland. Daarnaast is de corsobouwplaats met bijbehorend gebouw kenmerkend voor het plangebied. Aan de randen van het plangebied zijn verschillende smalle watergangen gelegen. In het noorden en westen staan coniferenhagen, in het zuiden staat een haag van hulst. Het gebied in de zuidoostelijke hoek verschilt van de rest van het plangebied. Dit gebied wordt afgeschermd door de tussenliggende woning in het westen en door een bomenrij in het noorden. Het noordelijke deel van dit gebied bestaat uit zwaar verstoorde (bouw)grond. In het zuiden, aan de straatkant, is een verwilderde tuin gelegen met daarin bijenkasten en een imkerwerkplaats. Tussen het gehele plangebied en de Prinsenstraat staat een dubbele bomenrij met daartussen een fietspad. In het plangebied zijn de volgende biotopen aangetroffen:

Corsobouwplaats

Het gebouw waar een deel van de werkzaamheden voor de corsowagens plaatsvindt bestaat uit enkele kamers en één grote bouwhal (Afbeelding 5.1). Ook is er een opbergzolder in het verlengde van de bouwhal. Het gebouw is nog in gebruik door de corsovereniging. De zolder is deels open waardoor deze tochtige ruimte geen geschikte rust- of verblijfplaats vormt voor vlermuizen. Daarnaast zijn hier geen sporen van andere zoogdieren gevonden. De rest van het gebouw is grotendeels gesloten. Ook zijn er weinig spouwruimtes aanwezig. Waar deze zichtbaar zijn, zijn ze opgevuld met isolatiemateriaal. Hierdoor is het gebouw ongeschikt voor vlermuizen. Ook zijn er in de rest van het gebouw geen sporen van vlermuizen of andere zoogdieren aangetroffen. Rondom het gebouw zijn betonplaten gelegen. Aan de westkant van het gebouw staat een grote tent waar de corsowagen in gestald is. Tussen de betonplaten staan enkele planten zoals paardenbloem, melkdistel, ridderzuring en wilgenroos. Er staat ook een speeltuin op een klein grasveld. Het geheel wordt van het cultuurgrasland afgeschermd door een beukenhaagje met daartussen gelijke soorten als tussen de betonplaten. (Afbeelding 5.2 Rechts)

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

Afbeelding 5.1. Impressie corsobouwplaats. Links: buitenaanzicht. Rechts: binnenkant bouwhal.

Cultuurgrasland

Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit cultuurgrasland. Tussen het ingezaaide gras staan enkele stikstofminnende soorten zoals witte klaver en paardenbloem. (Afbeelding 5.2)

Afbeelding 5.2. Impressie cultuurgrasland. Links: grasland. Rechts: overgang van het speeltuintje op de corsobouwplaats naar het cultuurgrasland.

Haag van hulst

In het zuidwesten van het plangebied staat een haag van hulst (Afbeelding 5.3 Links). In deze haag zijn enkele nestjes van gewone broedvogels aangetroffen. Er zijn echter geen jaarrond beschermde nesten waargenomen. Ten noorden van deze haag ligt een klein stuk verstoorde grond (Afbeelding 5.3 Rechts). Op deze grond komt naast gras veel pitrus voor. De aanwezigheid van deze soort duidt op een voedselrijke omgeving.

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

Afbeelding 5.3. Impressie haag van hulst. Links: haag van hulst. Rechts: voedselrijk verstoorde grond.

Sloot

In het westen van het plangebied loopt een ondiepe (5-20 cm) sloot/greppel (Afbeelding 5.4 A). Er ligt veel organisch materiaal in deze sloot. Het water lijkt zeer voedselrijk door de grote hoeveelheden algen in sommige delen. De oevers zijn begroeid met grassen met daartussen ook wilde aardbei. Ook in het noorden van het plangebied, langs de boomkwekerij, ligt een ondiepe sloot (Afbeelding 5.4 B). In deze sloot staat ongeveer 10 cm water. Er is geen duidelijk watervegetatie aanwezig, er bevindt zich echter wel veel organisch materiaal op de bodem. De oevers zijn begroeid met grazige vegetatie met daartussen riet en soorten zoals ridderzuring en veldzuring. Haaks op deze sloot, aan de zuidzijde, ligt een uitgegraven greppel (Afbeelding 5.4 C). Deze greppel bevat geen water en is deels begroeid met gras, wilgenroos, boterbloem en echte kamille.

Afbeelding 5.4. Impressie sloten. A: sloot in het westelijke deel. B: sloot in het noordelijke deel. C: droge greppel in het noordoostelijke deel.

Coniferen haag

In het verlengde van de sloot in het westen staat een grote haag bestaande uit coniferen van ongeveer 7 meter hoog (Afbeelding 5.5). Deze haag is dicht begroeid en vormt mogelijk geschikt leefgebied voor de ransuil. Er zijn echter in de omgeving geen braakballen of andere sporen van uilen aangetroffen. Wel is er een koppel Turkse tortel aangetroffen die nestgedrag vertoonden. Ook is er een plukplaats gevonden op de grond tussen deze haag (Afbeelding 5.5 Rechts). Deze lijkt gebruikt te zijn door een roofvogel. De haag is echter geen geschikte locatie voor nestende roofvogels. Ook in het noorden staat een soortgelijke haag van coniferen. Ook hier zijn geen

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

braakballen of andere sporen van uilen aangetroffen. De bodem onder de hagen is begroeid met gras, brandnetel, postelein, jacobskruid en veldkers.

Afbeelding 5.5. Impressie coniferenhag. Links: beide coniferenhagen. Rechts: plukplaats onder de westelijke coniferenhag.

Overgang cultuurgrasland – woningen in het oosten.

In het oosten van het plangebied gaat het cultuurgrasland over naar de tuinen van woningen aan de Veldstraat. Op deze overgang zijn veel verschillende plantensoorten waargenomen. Dit zijn onder andere gewoon barbakruid, wilgenroos, veldkers, brandnetel, wilde aardbei, smeerwortel, braam, speerdistel, driekleurig viooltje, akkervergeet-mij-nietje en jonge berkenboompjes.

Bomenrij zuidoost

Het zuidoostelijke deel van het plangebied wordt door een bomenrij afgeschermd van de rest van het plangebied (Afbeelding 5.6 Links). De rij bestaat uit douglasspar, kastanje en grove den. De bodem van deze rij wordt bedekt door braam, jonge berk en hulst met daartussen robertskruid, echte kamille en stinkende gouwe. Ten zuiden van de bomenrij ligt een stuk verstoorde grond. De vegetatie wordt hier gedomineerd door grassen en pitrus met daartussen zaailingen van berk. In dit gebied zijn delen van een oude haag gestort inclusief wortels en grond.

Afbeelding 5.6. Impressie bomenrij zuidoost

Verwilderde tuin

In de uitsnede naar de Prinsenstraat toe is een verwilderde tuin aangetroffen met daarin bijenkasten, een imkerwerkplaats en een opslagschuurtje voor hardhout (Afbeelding 5.7). In dit

bloemrijke gebied staan veel verschillende soorten (tuin)planten en bomen. De bodem wordt bedekt door de volgende soorten: lelie van dalen, judaspenning, stinkende gouwe, boshyacint, vergeet-mij-nietje, adderwortel, rododendron, struisvaren, bamboe, dovennetel, boterbloem en de grote maagdenpalm. De grote maagdenpalm is de gecultiveerde variant van de maagdenpalm en niet de van oorsprong in Nederland voorkomende kleine maagdenpalm. Ook staat er in dit gebied een verscheidenheid aan bomen zoals beuk, berk, hazelnoot, lariks, eik en enkele fruitbomen. Aan de zuidzijde wordt dit gebied afgeschermd door een grote haag coniferen. In dit gebied zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen.

Afbeelding 5.7. Impressie verwilderde tuin. Links: bijenkasten in bloemrijke omgeving. Rechts: imkerwerkplaats.

Bomenrij aan de Prinsenstraat

Tussen het plangebied en de Prinsenstraat ligt een fietspad met aan weerszijde een bomenrij bestaande uit eikenbomen. Mogelijk moeten enkele bomen gekapt worden als gevolg van de ontsluiting van de toekomstige woonwijk. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen in deze bomen.

5.2 Beschermde gebieden

5.2.1 Bureaustudie gebieden

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Gebaseerd op de interactieve kaart van de Provincie Noord-Brabant maakt het plangebied geen onderdeel uit van het NNN. Wel is de beek ten westen van het plangebied, de "Kleine Beek", aangewezen als provinciale EHS. Deze beek bevindt zich op circa 200 meter van het plangebied. De plas water ten noorden van het plangebied ligt op een afstand van 100 meter. Dit gebied valt ook onder het NNN. Een strook aan weerszijde van de beek is aangewezen als ecologische verbindingzone (Afbeelding 5.8). Het natuurbeheertype van deze beek is "Beek en Bron" (N03.01).

De aanleg van de nieuwe randweg is nog niet in opgenomen in de kaarten van de Verordening Ruimte. Wanneer gekeken wordt naar het vigerende bestemmingsplan is te zien dat de aansluiting van de randweg aan de Prinsenstraat buiten het plangebied ligt. In het bestemmingsplan is te zien dat de strook aan de westzijde van de beek bestemd is als "natuur" (donker groen). Binnen het plangebied is echter geen "natuur" gelegen. (Afbeelding 5.9)

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

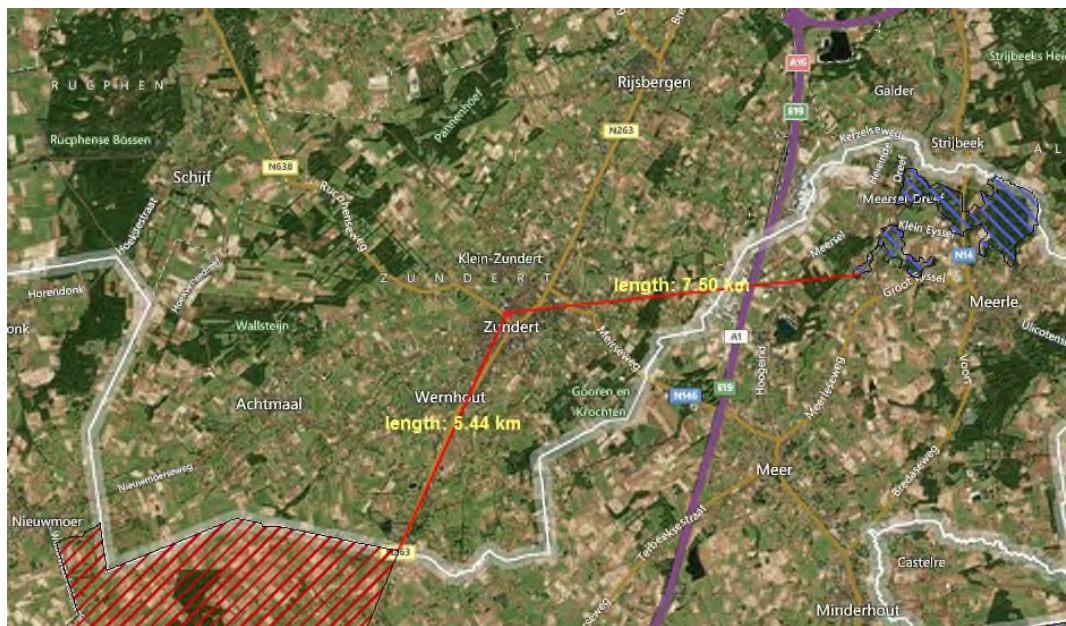
Afbeelding 5.8. Ligging plangebied t.o.v. het NNN. Groen: provinciale EHS, rood: ecologische verbindingzone, geel: globale omtrek plangebied. (Provincie Noord-Brabant, 2015)

Afbeelding 5.9. Bestemmingsplan rond het plangebied. Donkergroen geeft de bestemming "natuur" weer. (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Natura 2000

Het plangebied bevindt zich niet binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. In de directe omgeving van het plangebied komen ook geen Natura 2000-gebieden voor. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is het Belgische Vogelrichtlijngebied "De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld". Dit gebied bevindt zich op circa 5.5 kilometer van het plangebied. Op circa 7.5 kilometer van het plangebied bevindt zich het Belgische Habitatrichtlijngebied "Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven". (Afbeelding 5.10)

Afbeelding 5.10. Ligging plangebied t.o.v. Natura 2000-gebieden. Blauw gestreept: Habitatrichtlijngebied, rood gestreept: Vogelrichtlijngebied. (bron EEA, 2015)

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effectbepaling project

6.1.1 Effecten op beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is er bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In bepaalde gevallen kan ook indirecte aantasting van het NNN leiden tot vervolgstappen. Het NNN vormt het leefgebied voor een diversiteit aan soorten. De meest storingsgevoelige soorten zijn broedvogels. Overige storingsgevoelige soortgroepen omvatten zoogdieren met een vaste rust- en verblijfplaats zoals bijvoorbeeld vossen en dassenburchten. Mogelijk versturende effecten van soorten worden behandeld op soortniveau (paragraaf 6.2).

In het plangebied is er geen sprake van ruimte beslag in het NNN. De voorgestelde ruimtelijke ontwikkeling heeft derhalve geen gevolgen voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. De NNN-gebieden in de omgeving ondervinden tevens geen gevolgen van het projectvoornemen.

Natuurbeschermingswet 1998

Binnen drie kilometer van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, "De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld", is gelegen op een afstand van circa 5,5 kilometer. Op basis van de aard van de werkzaamheden, in combinatie met de afstand tot de Natura 2000-gebieden zijn (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden op voorhand uit te sluiten.

6.1 Effecten beschermde soorten

In het kader van het voorgenomen plan zal de corsobouwplaats geamoveerd worden. Ook zullen er een groot aantal bomen gerooid worden. Mogelijk verdwijnen ook de coniferenhagen in het noorden van het plangebied. Hieronder worden de effecten per soortgroep van Tabel 2- en Tabel 3-soorten en vogels beschreven.

6.1.1 Broedvogels

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden c.q. zijn voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld of aangepast te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. In de bureaustudie is gebleken dat de boomvalk, buizerd, gierwaluw, havik, ooievaar, ransuil, sperwer, steenuil en wespindief in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn meerdere overvliegende gierwaluwen waargenomen. Er zijn echter geen geschikte nestplaatsen voor deze soort waargenomen. Ook in de rest van het plangebied en directe omgeving zijn geen nesten/potentiële nestplaatsen of braakballen aangetroffen van categorie 1-4-vogelsoorten. Op basis van bovengenoemde bevindingen kunnen zijn effecten op jaarrond beschermde nesten uitgesloten.

Categorie 5-vogelsoorten

Naast soorten met jaarrond beschermde nesten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de directe omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de directe omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (globaal half maart tot juli).

6.1.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Uit de bureaustudie blijkt dat in de omgeving van het plangebied de zwaardere beschermde Kleine dwergvleermuis voorkomt.

De te slopen bebouwing en begroeiing biedt geen geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen. Mogelijk wordt het plangebied sporadisch gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. Mogelijk wordt de bomenrij langs de Prinsenstraat gebruikt als vliegroute voor vleermuizen. Deze bomenrij zal zijn lijnvormig karakter niet verliezen als gevolg van de voorgenomen ontwikkelingen. Effecten op vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

Overige soorten

Uit de bureaustudie is gebleken dat de eekhoorn in de omgeving van het plangebied voorkomt. Het plangebied herbergt een verscheidenheid aan bomen, met name in het zuidoostelijke deel. Het gebied herbergt suboptimaal leefgebied voor deze soort. In de omgeving van het plangebied is alternatief leefgebied voor de eekhoorn beschikbaar. Effecten van de voorgenomen handeling op de eekhoorn kunnen worden uitgesloten.

Er zijn geen andere zwaarder beschermde zoogdieren naar voren gekomen in de bureaustudie. De aanwezige biotopen zijn ook niet geschikt als leefgebied voor andere zwaarder beschermde zoogdieren.

6.1.3 Amfibieën en reptielen

In de bureaustudie is gebleken dat de alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker en vinpootsalamander voorkomen in de omgeving van het plangebied. Deze of andere zwaarder beschermde amfibie- en/of reptielsoorten zijn echter niet aangetroffen in het plangebied. De aanwezige watergangen zijn, als gevolg van het zeer ondiepe en voedselrijke water in combinatie met het ontbreken van onderwatervegetatie, niet geschikt voor bovenstaande zwaarder beschermde soorten. Effecten op zwaarder beschermde soorten worden uitgesloten.

6.1.4 Vissen

In de bureaustudie is gebleken dat de kleine modderkruiper en bittervoorn in de omgeving van het plangebied voorkomen. De ondiepe watergangen aan de randen van het plangebied vormen geen geschikt leefgebied voor zwaarder beschermde vissoorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.1.5 Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor zwaar beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.1.6 Overige beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op overige beschermde soorten, zoals kevers, dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het verkennend terreinbezoek en de aangetroffen biotopen niet of nauwelijks geschikt zijn.

7 Conclusies en Aanbevelingen

7.1 Conclusies soortbescherming

Tabel 2 en 3-soorten en jaarrond beschermde nesten

In het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten aangetroffen of verwacht die de voorgenomen bestemmingsplanwijziging te Zundert wezenlijk kunnen beïnvloeden. Ook dient rekening gehouden te worden met algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Voor de werkzaamheden tijdens de realisatiefase geldt dat rekening gehouden dient te worden met het voorkomen van broedvogels. Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door de werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli). Op deze wijze worden de vogels niet verstoord en zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied ongeschikt gemaakt te worden en/of gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied of de directe omgeving wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden aangepast of uitgesteld te worden. Met name in de verschillende hagen in het plangebied is de kans op broedende vogels groot.

Er zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde ten opzichte van vogels indien ten minste één van de volgende maatregelen genomen te worden:

1. De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd (voorkeursmaatregel);
2. Het plangebied wordt kort voor aanvang van de werkzaamheden door een erkende ecooloog gecontroleerd op actuele broedgevallen.

In tabel 7.1 is een overzicht weergegeven van de aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en de noodzaak tot ontheffing.

Tabel 7.1: Overzicht van aanwezigheid zwaarder beschermde soorten, de te nemen maatregelen en of er noodzaak is tot een ontheffingsaanvraag.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstrend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Bij voorkeur werken buiten broedseizoen

Algemene zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat men voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene eis die voor iedereen geldt. Overigens geldt de zorgplicht ook voor planten.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Natuurnetwerk Nederland

Voor wat betreft het NNN is er zowel bij directe als bij indirecte aantasting sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie. Er is geen sprake van een ruimtebeslag op het NNN. Er is ook geen sprake van een externe werking op het NNN in de directe omgeving van het plangebied.

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is het in België gelegen Vogelrichtlijngebied "De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld". Vanwege de aard van de uitgevoerde werkzaamheden, en de afstand tot het Natura 2000-gebied worden significant negatieve effecten op Natura 2000 op voorhand uitgesloten.

7.3 Kansen voor de natuur

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om het terrein geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw).

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan vleermuisvriendelijke verlichting zoals de speciale BAT lamp (Rijkswaterstaat, 2012).

Daarnaast zijn speciaal voor renovatie, nieuwbouw of herbouw onderhoudsvrije vleermuisenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuis-kwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten et al, 2011). Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

8 Bronnen

EEA (European Environment Agency), 2015. Natura 2000. Beschikbaar via:
<http://natura2000.eea.europa.eu/>

Korsten Erik, Herman Limpens, Herman Bouman, Jeroen Reinhold, (2011). Brochure
'Vleermuisvriendelijk bouwen'. Landschapsbeheer Flevoland, Lelystad, december 2011.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging,
Arnhem.

LNV 2007, Spelregels EHS

Provincie Noord-Brabant. Interactieve natuurbeheerplan kaart. Beschikbaar via:
<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

Rijkswaterstaat (2012). Infrastructuur en vleermuizen. Perspectief van de opdrachtgever.

SOVON, (2002). Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland,
KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

Internet

<https://globespotter.cyclomedia.com/>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

www.telmee.nl

www.ravon.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

Zoogdiervereniging, <http://vleermuizenindestad.nl/>

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.rvo.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vlermuizen duurt ongeveer zes maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans zes weken tot 4 maanden.

Een vlermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Natuur Netwerk Nederland

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuur Netwerk Nederland.

Algemeen Natuur Netwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term NNN werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermd Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Natuurtoets

projectnummer 0400892.00
16 september 2015, revisie 0.0